

Gebedsdienst voor de Internationale Gebedsdag tegen mensenhandel

8 februari

Opening en welkom

Vandaag, 8 februari zullen overal ter wereld gemeenschappen van religieuzen, parochies en andere christelijke groepen de Internationale Dag tegen Mensenhandel gedenken. Deze dag werd op 25 november 2014 ingesteld door paus Franciscus, op verzoek van met name vrouwelijke religieuzen die al jarenlang slachtoffers bijstaan en strijden tegen mensenhandel.

Met deze dag wil paus Franciscus de aandacht vestigen op de verschrikkingen van mensenhandel en ons aansporen er iets tegen te doen. De datum valt samen met de feestdag van de heilige Jozefina Bakhita (1869-1947), een Sudanese vrouw die uit de slavernij werd bevrijd en daarna voor het leven van een kloosterlinge koos. Het initiatief wordt gedragen door de pauselijke raden voor migranten en rechtvaardigheid en vrede, evenals door de internationale unies van mannelijke en vrouwelijke religieuzen.

Van mensenhandel spreken we als mensen worden uitgebuit of onder dwang bepaalde dingen moeten doen waarvoor ze niet kiezen en waar andere mensen van profiteren. Het gaat bijvoorbeeld om gedwongen prostitutie of het laten werken van mensen onder zulke slechte arbeidsvoorwaarden en –omstandigheden dat daardoor hun mensenrechten in het geding zijn.

Volgens diverse schattingen zijn jaarlijks wereldwijd tussen de 700 duizend en twee miljoen vrouwen, mannen en kinderen slachtoffer van mensenhandel. In ongeveer 60 procent van de gevallen gaat het om vrouwen en kinderen. Mensenhandel is na de handel in drugs en wapens een van de meest lucratieve vormen van misdaad. Per jaar gaat ongeveer 32 miljard dollar om in deze mensonterende handel.

Ook in Nederland zijn mensen slachtoffer van de gevolgen van mensenhandel en uitbuiting. Deze uitbuiting vindt plaats binnen allerlei sectoren, bijvoorbeeld de seksindustrie, de horeca, de glas- en tuinbouw en de bouwsector.

De wandaden die worden begaan en het lijden van de slachtoffers gaan ons voorstellingsvermogen te boven. Maar laten we toch een moment stilte in acht nemen om dat wat er gebeurt enigszins tot ons door te laten dringen.

Stilte

Openingsgebed

Barmhartige God,
U hebt ieder kind geschapen naar uw beeld en gelijkenis.
Wij zijn hier verenigd in uw naam
om te bidden voor de mensenkinderen
die moeten leven in situaties van uitbuiting en geweld.

Goede God, sta al die vrouwen, mannen en kinderen bij
van wie elke waarde en waardigheid ontnomen is
en inspireer alle mensen om zich hun lot aan te trekken.

Amen

Psalm 59, 2-6.8-11.17-18 (in beurtzang)

Red mij van mijn vijanden, mijn God,
onttrek mij aan degenen die mij bedreigen;

red mij van degenen die het kwaad bedrijven,
bevrijd mij van hen die geweld gebruiken.

Want kijk, hoe ze op mij loeren,
mij in woeste drift bespringen –
en niet om mijn misdaad, mijn zonde, heer,

nee, om mijn onschuld stormen zij aan
en dringen zij op rondom mij.
Ontwaak, zie wat er met mij gebeurt,

God van de machten bent U toch, heer;
sta op, Israëls God, bestraf alle volken,
spaar die goddeloze schenders niet.

Zij braken van alles uit hun bek,
met hun tong als een getrokken zwaard,
immers: Geen god die ons hoort.

Maar U moet om hen lachen, heer,
alle volken zijn bespottelijk voor U.

Mijn kracht, ik vertrouw op U,
want U, o God, bent mijn vesting.

Ik zal uw kracht bezingen,
uw genade in de ochtend prijzen.

U immers, U bent mijn vesting,
mijn schuilplaats in tijden van nood.

Mijn kracht, U wil ik loven,
ja, God is mijn vesting,
de God die mij genadig is.

Bakhita: haar leven en haar betekenis nu

We herdenken op deze Gebedsdag tegen Mensenhandel de heilige Josephina Bakhita. Zij werd geboren in Soedan rond 1870, en viel op 9-jarige leeftijd in handen van Europese slavenhandelaren. Slavernij was toen al verboden, ook in Soedan, maar de handelaren en slavenbezitters konden het verbod moeiteloos negeren. De naam Bakhita ('Geluksvogeltje') was niet haar echte naam; ze kreeg hem van een cynische slavenhandelaar.

Ze werd diverse malen verkocht en cadeau gedaan. Nadat ze in Italië terecht was gekomen, leerde ze het christelijk geloof kennen. Toen haar eigenaar haar mee terug wilde nemen naar Afrika, gingen allerlei mensen actie voor haar voeren: de boekhouder van haar eigenaar, de zusters die haar geloofsonderricht gaven, zelfs de patriarch (aartsbisschop) van Venetië. Er kwam een rechtbank aan te pas om te beslissen dat ze nooit wettig slavine was geweest, en dus vrij moest worden gelaten. Op 23-jarige leeftijd trad ze in bij de Zusters van Liefde van Canossa. Na verloop van tijd werd ze zeer bekend in de omgeving van het klooster. Ze had altijd een vriendelijk of troostend woord. Toen ze oud was, werd ze gekweld door nachtmerries over haar jeugdherinneringen. Ze stierf in 1947. De verering van haar leidde er uiteindelijk toe dat ze in 2000 heilig werd verklaard en uitgeroepen tot patrones van Soedan.

Het eerste deel van Bakhita's levensverhaal zal menig slachtoffer van vrouwenhandel bekend voorkomen. Tegen alle wetten in werd zij ontvoerd en als slavine verkocht. Niet alleen de handelaren, maar ook de achtereenvolgende slavenhouders vonden het geen punt dat slavernij onwettig was. Zelfs in Italië moest ze ervoor vechten om vrij te zijn.

Laten we ervoor zorgen dat voor zo veel mogelijk verhandelde mensen ook het tweede deel van het verhaal realiteit wordt: de bevrijding. Laten we acties steunen voor de Bakhita's van nu. God wil dat mensen vrij leven, zodat ze hun leven bijzondere betekenis kunnen geven.

Lied

Suggesties:

Stem als een zee van mensen (GvL 519)

Blijf mij nabij (GvL 581)

Het verhaal van Eszter

Eszter komt uit een Roma-gemeenschap in Hongarije. Ze heeft haar schoolopleiding niet afgemaakt. Wanneer ze zestien is moet ze als prostituee gaan werken. Het geld dat ze verdient moet ze afstaan aan haar broer. Ze wordt vaak geslagen. Een buurmeisje is naar Nederland gegaan om daar haar geld in de prostitutie te verdienen. Een oom biedt Eszter aan om voor haar hetzelfde te regelen. Op haar twintigste gaat ze met hem naar Nederland. Hij geeft aan haar te zullen beschermen. Ze werkt nu zeven dagen in de week overdag achter het raam en 's avonds in een bordeel. Ze kiest niet haar eigen klanten uit, moet het verdiende geld meteen afstaan en heeft amper tijd om te slapen en eten. Ze is doodmoe en probeert af en toe te slapen op haar werkplek. Regelmatig heeft ze seks zonder condoom. Al twee keer heeft ze een abortus gehad.

Aansteken van een kaars

De eerste kaars die wij aansteken staat symbool voor vrouwen als Eszter, die gedwongen worden om in de prostitutie te werken. Naar hen gaan onze gedachten en gebeden uit.

Het verhaal van seizoenswerkers

Op een aspergekwekerij in Someren (Noord-Brabant) zijn 36 Roemeense seizoenswerkers uitgebuit en mishandeld door hun werkgeefster. Zij mochten het terrein niet verlaten. Ze verdienden veel minder dan hen was beloofd; vijf euro in plaats van dertien euro per uur. De werkgeefster dwong de Roemenen met een bonnensysteem hun levenswaar voor veel geld op het erf zelf te kopen. De arbeiders sliepen in vieze, brandgevaarlijke ruimtes zonder ramen.'s Avonds ging de deur op slot. Ze zouden als ratten in de val hebben gezeten als er brand was uitgebroken. Toen de situatie aan het licht kwam, vertelde de burgemeester dat hij de arbeidsomstandigheden zo schrijnend vond, dat hier sprake was van 'slavernij'.

Aansteken van een kaars

De tweede kaars die wij aansteken staat symbool voor de vele mensen uit Oost-Europa, die onder miserabele omstandigheden moeten werken. Naar hen gaan onze gedachten en gebeden uit.

Het verhaal van kroepoekbakkers

Mensenhandelaars uit Nederland haalden met mooie beloften werkwilligen uit Indonesië. Voor 5.000 euro werden zij 'geholpen' aan reispapieren, vervoer en een toeristenvisum. In Nederland werden ze ondergebracht in een woonhuis in Den Haag. Minimaal tien uur per dag moesten ze frituren, bakken en verpakken, vrijwel zonder pauze. Ze verdienden daarmee 25 euro per dag. Ze sliepen op dezelfde verdieping waar ze werkten, in hitte en te midden van

ongedierte. Om hen afhankelijk te houden mochten de Indonesiërs, die niet of nauwelijks Engels of Nederlands spraken, niet meer dan acht dagen per maand werken. Van de maandelijkse verdiensten van 200 euro moesten ze 125 euro afdragen voor onderdak. De zaak kwam aan het licht na tips van buurtbewoners. Bij een inval in het woonhuis stuitte de politie op elf Indonesiërs. Later vonden ze bij huiszoekingen in Rotterdam en Gouda nog eens dertien illegale kroepoekbakkers. Kroepoek en loempia's werden verkocht aan toko's in heel Nederland.

Aansteken van een kaars

De derde kaars die wij aansteken staat symbool voor migranten uit alle delen van de wereld, die in ons land een beter bestaan zoeken, maar slachtoffer zijn van uitbuiting. Naar hen gaan onze gedachten en gebeden uit.

Slotlezing: naar Exodus 3, 7-10

De Eeuwige sprak:

‘Ik heb de ellende van de vrouwen gezien
en de jammerklachten over hun handelaars gehoord.

Ja, ik ken hun lijden.

Ik weet, hoe de pooiers hen onderdrukken
en hun gewezen is tot mij doorgedrongen.

Nu dan, ga en werk voor de vrijheid van deze vrouwen.’

En Jezus zei: ‘Wees niet bang, Ik ben met je.’

(Tekst: zr. Michel Keessen, oprichtster Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel)

Laten we aan het eind van deze gebedsdienst samen de intentie uitspreken,

samen:

- om te blijven bidden voor de slachtoffers van mensenhandel
- om op de hoogte te blijven van vormen van mensenhandel, wereldwijd en in eigen land
- om als consument te kiezen voor producten die op eerlijke manier zijn geproduceerd
- om wetgeving te steunen die slachtoffers van mensenhandel beschermt.

Slotgebed

Eeuwige God,

Wij weten, dat uw voorkeur uitgaat
naar arme en kleine mensen
en dat U recht doet aan hen
van wie de rechten
met voeten worden getreden.

Vandaag, op deze dag, staan wij stil bij mensen
die verhandeld worden als koopwaar:
jonge mensen, kinderen zelfs,

van wie het leven vaak niets meer waard is
dan dertig zilverstukken.

Wij geloven, zorgzame God, dat U hen niet zult vergeten,
dat hun namen geschreven staan in de palm van uw hand.

Overtuig ons ervan, dat ook wij een taak hebben
in een wereld waar de markt niet alleen de prijs van koffie,
maar ook die van mensen bepaalt.

Geef ons de moed om onrecht en misbruik tegen te gaan,
naast uw kleine mensen te gaan staan
en alle onrecht aan te klagen.

Geef inzicht en vastberadenheid, vragen wij U,
aan allen die strijden tegen mensenhandel;
geef slachtoffers kracht en vertrouwen.

En help ons, barmhartige God, ook te bidden voor hen
die vanuit leegheid en liefdeloosheid
het onheil van mensenhandel in de wereld brengen,
dat zij hun foute handelwijze inzien.

Dat vragen wij U, in naam van Jezus,
uw zoon en onze broeder.

Amen

Slotlied

Suggesties:

De eersten zijn de laatsten (GvL 418)

Voor kleine mensen is Hij bereikbaar (GvL 72-2)

Een land om van te dromen (tekst: Mar van der Velden, in Geroepen om te zingen 112)

- Alternatief voor het openingsgebed

God, in vertrouwen komen we bij U.

U immers bent het die ons samenhoudt.

U bent de bron van gerechtigheid,
van vrede en liefde tussen mensen.

Wij belijden dat we vaak hebben gefaald
om actie te ondernemen tegen
onrecht, armoede en geweld.

Zorgzame God,

hoor de noodkreten van uw mensen,
vrouwen en kinderen die verhandeld worden,
die uitgebuit worden,
die gemarginaliseerd worden, misbruikt en gecriminaliseerd.

Open ons hart voor liefde
en laat ons zien dat alle mensen
zijn gemaakt naar uw beeld.
Maak ons tot uw partners
en stel ons in staat met U
uw nieuwe aarde te verbeteren en op te bouwen.

Almachtige God,
wij smeken u ons te helpen
om de verschillen en scheidslijnen tussen ons
af te breken en opzij te zetten.
Help ons in plaats daarvan samen de schouders te zetten
onder de strijd tegen mensenhandel
en help ons de capaciteiten te ontwikkelen
die daarvoor nodig zijn.

(gebed uit Kenia)

- Alternatief voor het slotgebed

God, geef me oren
die de roep om medelijden horen
en handen die de pijn helpen verzachten.

God, geef me ogen
die de haat en de vooroordelen zien
en geef me moed om er iets aan te doen.

God, geef mij gevoel voor geur,
zodat ik de zoetheid van uw schepping smaak
en een dam opwerp tegen de stank van het kwaad.

God, geef me een tong
om woorden van troost te kunnen spreken
wanneer woorden te kort schieten.

God, geef me gevoel,
zodat ik mijn handen kan leggen

in handen van mensen die pijn hebben,
zodat ze begrijpen dat Gij, God,
bij hen bent.

Maar bovenal, God, geef mij liefde,
zodat ik U kan eren,
U kan dienen,
van U houden kan,
hier op aarde al
en straks ook in de hemel.

(Elisabeth Poole, VS)

Extra lied:

In gammele boten

In gammele boten van leven niet zeker
hopend op kansen te kunnen bestaan.
Gevlucht voor de oorlog, geweld en het onrecht,
op zoek naar een plaats in vrede geluk.

Gelokt en verscheept als handel en afval
varend naar stranden van hoop en belofte,
niet wetend van grenzen van onwil en haat
en velen vol rijkdom die niet willen delen.

Van alles beroofd, geen geld en geen eten
ogen vol angst kijken dood tegemoet
waar zijn de mensen die opstaan en schreeuwen,
die stokken verheffen en water doen splijten?

Als roze blauwe onschuld op duistere golven
van onrecht en onwil van schaamte en schuld,
verdronken in zeeën van hoop op iets beters,
een toekomst verloren en met hen zo velen.

Als jij bestaat, bevrijder van mensen,
keer dan het duistere lot van miljoenen,
in boten en wagens, treinen, langs wegen,
berooïd en geslagen geen kans te bestaan.

Dat wij niet langer weggijkend zwijgen.
Bereid zijn te delen ons geld en ons leven
spreken bevrijding en op deze aarde
doen schijnen het licht van de vrede.

Tekst: Franck Ploum

Muziek: Arjan van Baest

Lied ter nagedachtenis aan alle vluchtelingen die omkomen op zee, in vrachtwagens, door uitputting.

Muziek gratis te downloaden via:

<http://www.bureaumamre.nl/liederen/191-in-gammele-boten.html>